

Celleforandringer på livmoderhalsen og Udvidet Livmoderhalsundersøgelse (KBC)

Screeningprogram og celleprøve

I Danmark har vi et forebyggelsesprogram for celleforandringer og kræft i livmoderhalsen. Kvinder mellem 23 og 30 år inviteres til screening hvert tredje år, mens kvinder mellem 30 og 64 år inviteres hvert femte år. Derudover tilbydes alle 12-årige piger (og drenge) vaccination mod HPV (Humant Papilloma Virus).

HPV er den hyppigste seksuelt overførte virus og omfatter over 200 forskellige typer. Særligt type 16 og 18 samt andre high-risk (HR-) HPVtyper øger risikoen for celleforandringer og livmoderhalskræft. Op til 80 % af befolkningen vil på et tidspunkt blive smittet med HPV, men hos langt de fleste forsvinder virus spontant inden for 8–12 måneder. Nogle individer kan dog ikke skille sig af med virus og bliver kroniske bærere, hvilket øger risikoen for celleforandringer og livmoderhalskræft.

Screening består af en celleprøve fra livmoderhalsen (smear), hvor løsrevne celler undersøges for at vurdere, om de ser anderledes ud end normalt. Celleprøven kan dog sjældent give fuldstændig sikkerhed, da det kun er løsrevne celler, der analyseres.

Hvad er celleforandringer?

Celleforandringer på livmoderhalsen er ikke kræft, men ubehandlede celleforandringer kan over tid udvikle sig til livmoderhalskræft. De opstår som følge af HPV-infektion. De fleste HPV-infektioner og celleforandringer giver ingen symptomer, men nogle kvinder

kan opleve blødning i forbindelse med samleje også kaldet kontaktblødning.

Hvis en celleprøve viser lette celleforandringer, gentages prøven typisk efter 6–12 måneder. Ved vedvarende eller sværere forandringer anbefales yderligere undersøgelser, herunder en udvidet livmoderhalsundersøgelse (KBC).

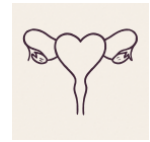
Udvidet livmoderhalsundersøgelse (KBC)

En KBC foretages af en gynækolog, hvis der i celleprøven er mistanke om celleforandringer (ASCUS, LSIL, HSIL, ASCH) eller hvis du oplever kontaktblødning eller hvis du ved flere på hinanden undersøgelser har tilstedeværelse af HR-HPV.

KBC består af:

- **K – Kolposkopi:** Kikkertundersøgelse af livmoderhalsen, hvor en svag eddikesyreopløsning gør eventuelle forandringer mere synlige.
- **B – Biopsi:** Små vævsprøver fra livmoderhalsen tages, også selvom forandringer ikke kan ses med det blotte øje.
- **C – Cervikalskrab:** Celler udtages fra livmoderhalskanalen med et lille skrab.

Ved undersøgelsen placeres et selvholdende instrument i skeden, livmoderhalsen desinficeres med Klorhexidin, og der lægges lokalbedøvelse med 2 små nåle. Selve

Patientvejledning

Gynækolog Lene Paulsen

proceduren tager ca. 10–15 minutter og kan give kortvarigt ubehag i form af menstruationslignende smerter eller lidt svie.

<https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/kvindesygdomme/sygdomme/celleforandringer/celleforandringer/>

Efter undersøgelsen

Det kan bløde i 4–7 dage, og det anbefales at undgå større fysisk aktivitet, samleje, karbad og svømmehal i denne periode. Kontakt klinikken, hvis du oplever kraftig blødning, ildelugtende udflåd eller feber. Svar på prøver foreligger typisk efter ca. 14 dage til 3 uger via Lægevejen og mit.dk

Undersøgelsen vil afklare om der er tale om celleforandringer

- **Lette celleforandringer:** Gentagelse af celleprøve og HPV-status efter 6–12 måneder.
- **Moderate celleforandringer:** Gentaget KBC efter 6 måneder eller keglesnit, afhængigt af alder.
- **Sværere celleforandringer:** Keglesnit anbefales altid.

Keglesnit (Konus)

Keglesnit er et indgreb som oftest foregår i lokalbedøvelse som den ved KBC, blot lægger man mere bedøvelse. Et trekantet vævsstykke (kegle) fjernes fra livmoderhalsen under lokalbedøvelse. Indgrebet foregår med en lille el-slynge. Formålet er at fjerne alle celleforandringer og evt. HPV-virus. Svar foreligger efter cirka 14 dage, og normalt planlægges en almindelig celleprøve 6 måneder efter indgrebet.

Du kan se illustrationer og læse mere om celleforandringer på følgende link:

<https://www.cancer.dk/celleforandringer-livmoderhalsen/behandling/>